

ضد میکروب های گیاهی

دکتر عباس عبداللہی

استاد ارشد و دانشنامہ پزشکی دانشگاه علوم پزشکی فسا

ایمن، خیلی اردستانی

دانشجوی کارشناسی موشبری

فاوا، آبرکار

دانشجوی کارشناسی علوم آزاد، یشگاهی

سینا بزمی

دانشجوی دکترای حرفہ ای پزشکی

مهندس الہہ احمدی

کارشناس ارشد فیزیولوژی گیاهان دارویی

انتشارات زرنوشت

تهران - ۱۳۹۹

عنوان و نام پدیدآور	: ضد میکروب های گیاهی / عباس عبداللہی ... [و دیگران].
مشخصات نشر	: تهران: زرنوشت، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	: ۱۵۸ ص.
شابک	: ۹۷۸ - ۶۲۲ - ۷۲۷۹ - ۰۱ - ۶
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: عباس عبداللہی، امین دخیلی اردستانی، فاطمه آموزگار، سینا بزیمی، الہ احمدی.
یادداشت	: واژه نامه.
یادداشت	: کتاب نامه.
موضوع	: گیاهان دارویی
موضوع	: Medicinal plants
موضوع	: گیاهان دارویی - ایران - خشک کردن و جمع آوری
موضوع	: Medicinal plants -- Collection and preservation -- Iran
شناسه	: عباس، الہی، عباس، ۱۳۶۰ -
ردیف کنگر	: RS۱۶۴
ردیف دیسی	: ۶۱۵/۳۲
شماره ثبت شناسه	: ۶۱۱۸۷۴۰

انتشارات زرنوشت

تهران، میدان انقلاب، خیابان کلاهدوز، پلاک ۱۹،

کوچه مهدی زاده، شماره ۲۲، واحد ۱۹.

تلفن: ۰۹۰۲۴۸۶۸۹۵۶ - ۰۶۶۴۷۹۶۱۵

www.zarvesht.com

ضد میکروب های گیاهی

نویسندگان: دکتر عباس عبداللہی - امین دخیلی اردستانی

فاطمه آموزگار - سینا بزیمی - مهندس الہ احمدی

• چاپ اول: ۱۳۹۹ • شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه • ناشر: زرنوشت

شابک: ۹۷۸ - ۶۲۲ - ۷۲۷۹ - ۰۱ - ۶

قیمت: ۳۰،۰۰۰ تومان

کلیه حقوق چاپ و نشر این کتاب برای مؤلفان محفوظ است.

پیشگفتار

پروردگار بزرگ، موجودی را جهت رشد و تعالی خلق نمود و سپس آن‌ها را در راه تکامل سازد. هر چه داد تا بشر از آن‌ها برای زندگی راحت‌تر و سعادت خود بهره گیرد. هر یک از این موجودات، موهبت‌ها و فواید مخصوص خود را دارا هستند و برای رفع مشکلی آفریده شده‌اند. یکی از این موجودات که قطعا نبودن آن‌ها در این کره خاکی مساوی با نابود شدن حیات در این سیاره است، گیاهان هستند. اولین بار، پیدایش سلول‌های یوکاریوت دارای کلروپلاست، اساس ایجاد گیاهان را برپا نهاد و سپس همزیستی با جلبک‌ها و قارچ‌ها به شکل گل‌سنگ، باعث ورود بنیان گیاهان به خشکی‌ها شد. از آن پس انواعی از خزه‌ها، سرخس‌ها، بازدانگان و در نهایت نهان‌دانگان پا به عرصه وجود نهاده و این فرمانروی بزرگ را تشکیل دادند و سیر تکاملی را به همان ترتیب طی کردند. حال سوال‌هایی در ذهن همه ما شکل می‌گیرند. آیا تنها فایده گیاهان برای انسان و دیگر موجودات صرفا تولید اکسیژن است؟ چه مواد مفید و یا سمی دیگری در گیاهان تولید می‌شود؟ آیا قسمت‌های مختلف تشکیل دهنده یک گیاه، فواید یکسانی دارند و از مواد یکسانی تشکیل شده‌اند؟ گیاهان صرفا برای زیباتر شدن

خانه‌ها کاربرد دارند؟ سابقه استفاده از گیاهان توسط انسان‌ها به چه زمانی باز می‌گردد؟ واقعا محل رویش گیاهان فقط در خواستگاه خودشان است یا می‌توان آن‌ها را در مکان‌های دیگر نیز پرورش داد و از آن‌ها بهره برد؟ اگر گیاهان مفید هستند، چرا هر روز با اخباری دال بر مسمومیت و یا بیماری‌های دیگر در نتیجه مصرف آن‌ها رو به رو هستیم؟ آیا نمی‌توان داروهایی که اساس گیاهی دارند را - یگزین داروهای صنعتی و یا در اصطلاح عوام داروهای شیمیایی کرد؟ به راستی گیاهان نیز به فراوری و تغییر شکل قبل از مصرف ندارند؟ پاسخ واضح است؛ گیاهان زاد جهان وسیع و پیچیده هستند که دارای قوانینی مرموز، مجهول و ناشناخته است. قطعا گیاهان فواید بسیار فراتر از آن چه که ما اکنون از آن‌ها می‌دانیم دارا هستند و بعضی از آن‌ها نیز ممکن است مضر باشند. در این کتاب برآنیم تا گوشه‌ای از فواید این گیاهان را مورد توجه و ادات را در حل مشکلات و نیازهای جامعه بشری در حیطه نیازهای درمانی، مبارزه با میکروارگانیسم‌های باکتریایی، فراوری آن‌ها و مواد موثره گیاهان به عنوان دارو در آوریم.

گروه مولفین

سال ۱۳۹۹ شمسی

تهران - فارس

فهرست مطالب

فصل اول گیاهان دارویی و مواد موثره آنها	۱۳
گیاه دارو دارو دارویی گیاهی	۱۶
انواع گیاهان دارویی	۱۶
مواد موثره گیاهان دارویی و فرآوری آنها	۱۸
۱- اسانسها Essential Oils	۱۹
۲- عصاره گیاهی (Herbal Extract)	۲۰
۳- گلیکوزیدها (Glycoside)	۲۰
۴- آلکالوئیدها (Alkaloid)	۲۱
زمان برداشت گیاهان دارویی	۲۲
بررسی گیاه قبل از فرآوری	۲۴
فصل دوم فراوری گیاهان دارویی	۲۷
چرا نیاز به استخراج و استحصال مواد موثره و فراوری گیاهان دارویی داریم؟	۲۸
خشک کردن گیاهان دارویی	۲۹
انواع رطوبت	۳۰
انواع روشهای خشک کردن	۳۱
حرارت لازم برای خشک کردن قسمت های مختلف و مواد موثره مورد نیاز	۳۴
تجهیزات مورد استفاده در خشک کردن گیاهان دارویی	۳۵

- ۳۷..... تاثیر خشک کردن بر گیاهان دارویی
- ۳۸..... مزایای خشک کردن
- ۳۹..... اعمال پس از خشک کردن
- ۴۰..... نکات حفظ و نگهداری گیاهان دارویی خشک شده
- ۴۱..... بسته بندی گیاهان دارویی خشک
- ۴۳..... فصل سوم گیاهان دارویی و اسانس ها
- ۴۵..... اسانس های معطر گیاهی
- ۴۵..... مصارف اسانس ها از باستان تا عصر حاضر
- ۴۶..... تفاوت اسانس ها با روغن ثابت یا غیر فرار
- ۴۶..... ویژگی اسانس ها
- ۴۸..... کاربرد اسانس ها
- ۵۰..... مکانیسم اسانس ها در بدن
- ۵۰..... مزایای اسانس ها در گیاهان مولد
- ۵۰..... محل اسانس در گیاهان
- ۵۱..... استخراج اسانس ها
- ۵۱..... ۱- تقطیر
- ۵۳..... ۲- استخراج اسانس
- ۵۶..... رقیق کردن اسانس ها به منظور سهولت در مصرف
- ۵۷..... راه های مصرف اسانس ها
- ۵۸..... نگهداری اسانس ها
- ۵۸..... عوارض جانبی ناشی از مصرف اسانس ها

۶۱	فصل چهارم فعالیت ضد میکروبی اسانس ها
۶۵	فعالیت ضد میکروبی اسانس ها
۶۹	مکانیسم اثر باکتری کشی اسانس ها
۷۲	اجزای اسانس با فعالیت ضد میکروبی
۷۲	ترپن ها و ترپنوئیدها
۷۷	فنل پروپن ها
۸۱	مطالعه فعالیت ضد میکروبی سینترژیک (همافزایی) اسانس ها
۸۷	فصل پنجم عصاره گیاهان دارویی و روش های استخراج آن
۸۹	عصاره گیاهی چیست
۹۰	انواع عصاره ها
۹۱	روش های مورد استفاده در عصاره گیری
۱۰۵	فصل ششم گیاهان دارویی ضد میکروب
۱۰۸	تاریخچه مختصر
۱۱۴	فنول های ساده و فنولیک اسیدها
۱۱۶	کوئینون ها
۱۲۲	کوآرین ها
۱۲۷	آلکانوئیدها
۱۲۸	لکنین ها و پتیدها
۱۳۳	ضمیمه
۱۴۳	واژه نامه